

Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka Negova

Negova 20

9245 Spodnji Ivanjci

Osnovna šola
dr. A. Trstenjaka Negova

TURIZMU POMAGA LASTNA GLAVA
Raziskovalna naloga

NEGOVSKI TUNEK

AVTORJI: Miha Škoda, Nejc Iskra, Tina Pintarič, Lana Smrke, Qantu Angelina Rovšček Soto, Maša Nikl, Amanda Kaučič Rajšp, Ema Vogrin, Tea Gjergjek, Alina Gradiščaj, Tanja Strajnšak

MENTORJA: Matej Kraner, prof. zgodovine in geografije in Jerica Golob Peterka, prof. slovenščine

Negova, januar 2017

Osnovna šola dr. Antona Trstenjaka Negova, Negova 20, 9245 Spodnji Ivanjci

Tel: 02 560 10 04

E-mail: os.negova@guest.arnes.si

NASLOV RAZISKOVALNE NALOGE: **NEGOVSKI TUNEK**

Avtorji:

1. Miha Škoda, 9. r.

2. Nejc Iskra, 9. r.

3. Tina Pintarič, 9. r.

4. Lana Smrke, 9. r.

5. Qantu Angelina Rovšček Soto, 7. r.

6. Maša Nikl, 7. r.

7. Amanda Kaučič Rajšp, 8. r.

8. Tea Gjergjek Pucko, 8. r.

8. Alina Gradiščaj, 8. r.

9. Ema Vogrin, 8. r.

10. Tanja Strajnsak, 8. r.

Mentorja: Matej Kraner, prof. zgo. in geo. in Jerica Golob Peterka, prof. slovenščine

POVZETEK NALOGE:

Že na enem sprehodu lahko naše oči ujamejo vse lepote kraja, a če jih želimo zares ujeti, si moramo vzeti čas, da lahko vse to spustimo v svoje srce. Svet je lep, če iščemo lepe reči. In če imamo ob sebi človeka, ki vse to začini z lokalnimi zgodbami in legendami, je vse skupaj preprosto mavrično.

Negovski Tunek je človek, ki vse življenje živi v Negovi. Njegove zgodbe pogosto pomagajo učiti, razlagajo in zabavajo, vse tudi z namenom ohranjanja moralnih vrednot. Da je še bolj avtentičen, svoje zgodbe pripoveduje v narečju, tako kot govorijo starejši ljudje v naši okolici. S svojo zdravo kmečko pametjo in iskrivostjo najde odgovor na vsako vprašanje.

Za izdelavo naloge smo uporabili literaturo iz področja kulturne in naravne dediščine ter ustne vire. Nalogo smo opremili s slikovnim gradivom.

Naloga je na razpolago v knjižnici OŠ dr. Antona Trstenjaka Negova in na spletni strani šole.

KLJUČNE BESEDE: turistična ponudba, negovski grad, pranger, kočija, vodenje, slatine, najstarejši hrast

KAZALA

KAZALA	2
1. UVOD	4
1.1 Predstavitev izbrane teme	4
1.2 Metodologija dela	5
2. TEORETIČNI DEL.....	6
2.1 Vsebina teoretičnega dela naloge	6
2.1.1 Negova.....	6
2.1.2 Grad Negova	7
2.1.3 Pranger	9
2.1.4 Negovsko jezero	10
2.1.5 Žigrtov hrast	12
2.1.6 Ivajnševska slatina	13
2.1.7 Ribnik Gosijak	14
2.1.8 Predstavitev projekta lokalni skupnosti, osnovni šoli in predstavnikom turističnega društva	15
2.1.9 Turistična kmetija Firbas	15
3. TURISTIČNI PROIZVOD.....	17
3.1 Oblikovanje turističnega proizvoda.....	17
3.1.1 Negovski Tunek	17
3.1.2 Pot	17
3.1.3 Tunekov opis gradu	18
3.1. 4 Tunekov opis prangerja	19
3.1. 5 Tunekov opis jezera	19
3.1. 6 Tunekov opis Žigrtovega hrasta.....	20
3.1. 7 Tunekov opis Ivanjševske slatine.....	20
3.1. 8 Tunekov opis Gosijaka	20
3.1. 9 Vrnitev na grad	21
3.2 Ciljna skupina, termin in nastanitev	21

3.3 Umestitev v prostor in infrastruktura	21
3.4 Izdelava spominka in simbola.....	21
3.5 Finančni načrt turističnega proizvoda	23
3.6 Trženje in promocija turističnega proizvoda	23
4. ZAKLJUČEK	25
5. VIRI IN LITERATURA	26
6. PRILOGE	28

Kazalo slik

Slika 1: Negova iz zraka	6
Slika 2:Negova iz Visherjeve topografije Štajerske iz leta 1681	7
Slika 3: Negovski grad iz zraka	8
Slika 4: Pranger	10
Slika 5: Negovsko jezero na razglednici okoli leta 1980	11
Slika 6: Negovsko jezero pozimi	11
Slika 7: Hrast spomladi	12
Slika 8: Hrast z učenci turističnega krožka pozimi	12
Slika 9: Slatina pozimi	13
Slika 10: Ivanjševska slatina.....	13
Slika 11: Firbasov star zapravljivček	16
Slika 12: Firbasov moderen zapravljivček.....	16
Slika 13: Zemljevid poti	18
Slika 14: Zapravljivček.....	22
Slika 15: Izdelava obeska	22
Slika 16: Obeski.....	23

1. UVOD

V mesecu septembru smo učenci turističnega krožka razmišljali, kako bi letos poimenovali našo nalogo. Letošnja tema z naslovom »Potujem, torej sem« nam je na začetku povzročala precej težav. Le kako bi se spomnili drugačnega vodenja po našem kraju? Vemo, da imamo v našem kraju veliko naravnih in kulturnih zanimivosti in znamenitosti, toda kako jih predstaviti. Učenci naše šole, vsaka tri leta obiščemo Dunaj. In vedno občudujemo konje z vpregami, ki švigajo med dunajskimi znamenitostmi. Zavidamo gostom, ki udobno sedijo na kočijah in poslušajo razlago kočijaža, medtem ko mi vsi potni dirjamo za vodičem. Kaj če bi kaj podobnega ponudili tudi našim gostom? Hitro smo strnili glave in ugotovili, da imamo v bližnji okolici vse na razpolago. Vedeli smo, da pri kmetiji Firbas ob posebnih priložnostih vprežejo konje in zapeljejo goste po svojem posestvu. Tudi pripovedovalec oziroma vodič ne more biti kdorkoli. Mora biti nekdo, ki živi na našem območju, ki pozna vse skrivnosti, ki jih skriva naš kraj, nekdo, ki je nekoč delal za grofa na gradu ... Kako bomo našega junaka poimenovali. Če so na Kranjskem nekoč prevladovali Janezi, so na našem koncu Štajerske gospodarili Frančeki in Tunecki. Tudi naša šola nosi ime po enem zelo znanem Tuneku, po dr. Antonu Trstenjaku. Zato smo se odločili, da bo tudi našemu junaku ime Tunek. Pa ne jürovški Tunek, negovski Tunek bo, se ve. Težava je v tem, da naš negovski Tunek, ni kaj veliko hodil v šolo in mu knjižna slovenščina ni najbolj blizu. Zato bo naš Tunek govoril tako, kot ga je naučila njegova mama, po negovsko.

1.1 Predstavitev izbrane teme

V naši nalogi želimo predstaviti turistični produkt v okviru katerega bi obiskovalci na drugačen način spoznali naravne in kulturne znamenitosti našega kraja. Pripravili bomo zanimiv program, ki ga bo izvajal naš animator, kočijaž negovski Tunek. Negovski Tunek bo goste s kočijo popeljal po naših zanimivostih. Gostom bo predstavil zanimivosti, ki jih bo popestril s svojimi zgodbami. Produkt bomo pripravili v sodelovanju s kmetijo Firbas. Menimo, da bi naš program lahko popestril njihovo, že tako bogato ponudbo.

Kaj hočemo z našo nalogo doseči:

- obiskovalcem približati naravne in kulturne znamenitosti Negove z okolico;
- omogočiti stik otrok s konji;
- predstaviti bogato kulturno izročilo našega kraja;

- vzpodbuditi povezovanje med različnimi turističnimi deležniki v kraju;
- vzpodbuditi ljudi k aktivnemu preživljanju prostega časa;
- opozoriti obiskovalce na pomembnost varovanja okolja;
- prispevati k prepoznavnosti kraja.

1.2 Metodologija dela

Pri izdelavi naloge bomo uporabili različne metode dela:

- možganska nevihta, s pomočjo katere smo dobili naslov in samo zamisel naloge;
- raziskovanje naravne dediščine Negove z okolico s pomočjo literature in interneta;
- sestanki, dogovarjanje in intervjuvanje s predstavniki Turističnega društva Negova – Spodnji Ivanjci, predstavniki lovske družine Negova, gospodom Bojan Firbasom iz Turistične kmetije Firbas in ravnateljico OŠ dr. Antona Trstenjaka gospo Slavico Trstenjak.

Postavili smo naslednje delovne hipoteze:

- Negova z okolico ponuja zanimive kulturne in naravne znamenitosti;
- ljudje si želijo drugačne oblike prevoza oz. vodenja po območju;
- negovski grad s svojo bogato preteklostjo nudi odlično možnost za ustvarjanje turističnih zgodb;
- povezava med obstoječo turistično ponudbo in novimi zamislimi koristi vsem.

2. TEORETIČNI DEL

2.1 Vsebina teoretičnega dela naloge

V teoretičnem delu naloge bomo na kratko predstavili naš kraj, Negovo, z naravnimi znamenitostmi in negovskim gradom. Točke, ki jih bomo predstavili, bodo sestavni del naše ponudbe. Opisali bomo tudi Turistično društvo Negova – Spodnji Ivanjci, katero nam bo pomagalo pri nalogi ter na kratko predstavili Turistično kmetijo Firbas, ki bo sodelovala pri našem turističnem produktu.

2.1.1 Negova

Negova je naselje v občini Gornja Radgona. Negova je tudi središče krajevne skupnosti Negova, ki zavzema 8 naselij, in sicer: Gornji Ivanjci, Ivanjševci ob Ščavnici, Ivanjševski Vrh, Kunova, Lokavci, Negova, Radvenci in Rodmošci. Negoizelo, kot je bila poimenovana današnja Negova, je starodavno mesto, katero je staro že 900 let. Je naselje z gručastim jedrom na terasi zahodno od osrednjega dela Ščavniške doline na nadmorski višini 285 metrov. Čeprav je Negova po velikosti majhna, ima veliko kulturnih in naravnih znamenitosti. Na hribu blizu cerkve je stal in še stoji vsemogočni negovski grad. Grad se prvič omenja leta 1425, ko je bil v lasti plemičev Windenskih. Po letu 1431 so grad osvajali različni lastniki. Najbolj znani lastniki negovskega gradu je bila družina Trautmannsdorf. V 17. stoletju je bil negovski grad najmočnejša posest med rekama Muro in Pesnico. Posest je bila velika, kar 540 hektarjev. Zato grad spada med pomembne spomenike kulturne dediščine. Ministrstvo za kulturo je leta 2003 pripravilo načrte za obnovo negovskega gradu, kajti v času požara so uničili velik delež gradu. Dandanes je negovski grad velik turistični produkt. V Negovi je tudi osnovna šola dr. Antona Trstenjaka Negova, katero obiskuje približno 110 otrok. Znane osebe, katere so živele v Negovi, so dr. Anton Trstenjak, Ivan Kramberger in Matej Slekovec. Negovski prebivalci smo prijazni, sočutni in predvsem radi pomagamo. » Vku'p držmo !« kot je dejal dr. Anton Trstenjak

Slika 1: Negova iz zraka

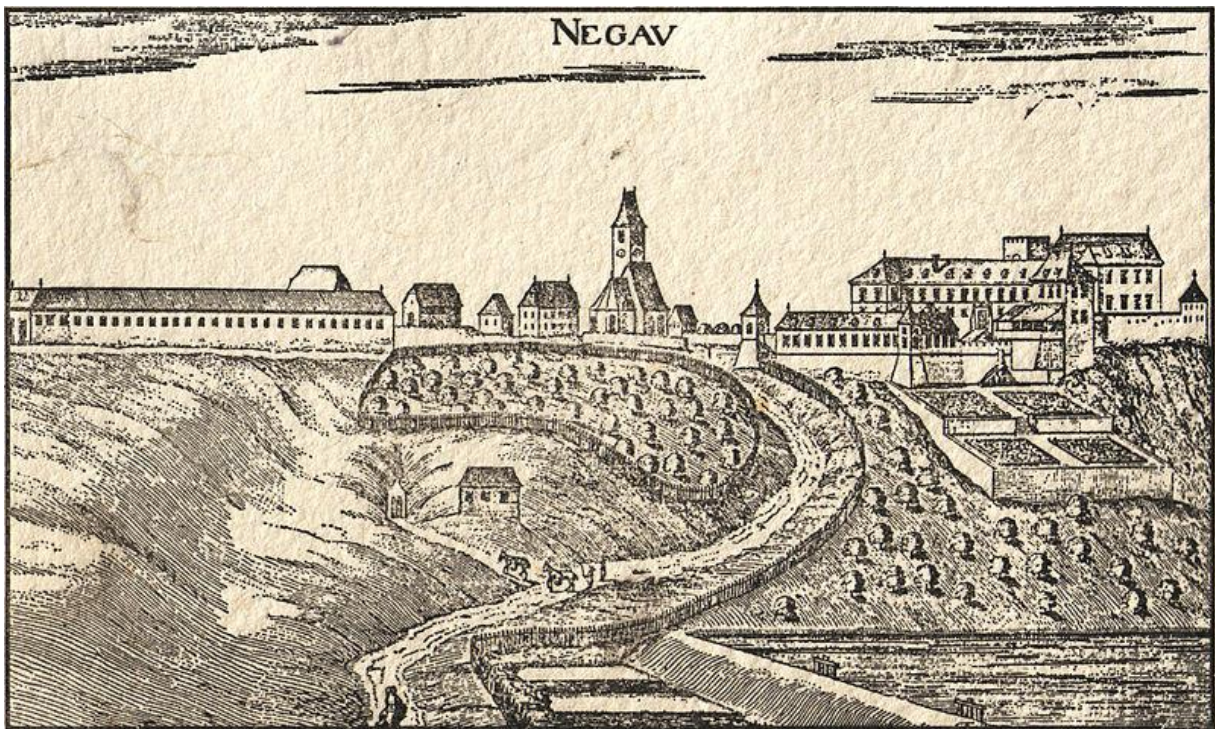
Vir: www.negova.si (10. 1. 2017)

2.1.2 Grad Negova

Zelo zanimiv je že izvor imena vasi in gradu Negova. Ime bi namreč kraj in gosposčina naj dobila po ustanovitelju, slovenskem knezu Negoju. Dokazi govorijo, da so okoli leta 1190 nekje ob Pesnici resnično živeli knezi Negoji (Negoy de Pezniz). Leta 1106 se naselje prvič omenja kot Negoinzelo, leta 1226 pa se vas že imenuje Negowe. Negovski grad je največji ponos našega kraja. V 17. stoletju je bila gosposčina Negova najmogočnejša posest med Muro in Pesnico, nekaj podložnikov pa so imeli še na drugi strani obeh rek. V lasti je imela približno 540 hektarjev različnih skrbno obdelanih in vzdrževanih zemljišč. To je bilo delo takratnih tlačanov, ne pa gospode. Po različnih razlagah je grad v Negovi nastal iz lesene strelske utrdbe v enajstem ali dvanajstem stoletju. Grad je sestavljen iz objektov, ki datirajo iz različnih obdobj. Najstarejši je osrednji trakt iz začetka 13. stoletja s pravokotnim dvoriščem, kapelo in obdan z obzidjem. Ob koncu 15. stoletja je bil grad obnovljen (boji z Ogrji) in povečan (Vodan, 1998, str. 15–17).

Slika 2:Negova iz Visherjeve topografije Štajerske iz leta 1681

Vir: Gradovi in dvorci v Občini Gornja Radgona, 1998

V začetku 16. stoletja je bil dograjen vzhodni trakt z obrambnimi elementi. Način gradnje nam kaže na poznogotsko obdobje: portal v kleti, grajska kapelica in njena okna. Dokaj dobro je ohranjeno renesančno arkadno stopnišče, strokovnjaki pa so že delno odkrili in restavrirali renesančne freske v grajski kapeli Svete Ane iz leta 1621.

Ob novejših poskusih obnove so odkrili sledi o mnogih prezidavah in dozidavah, ki so bile izvršene po silovitih turških obleganjih leta 1605 in 1617, o čemer priča letnica na grbu nad vhodom v stari del gradu.

Renesančna, dolga in podkletena stavba, ki zakriva pogled (od vhoda) na stari del gradu, je bila zgrajena 1615, imenovana tudi novi grad, v času lastništva Maksimiljana Trautmannsdorfa, rojenega 1584 (bil je verjetno najpomembnejši iz rodu Trautmannsdorfov, ki so bili lastniki gradu vse do 2. svetovne vojne, leta 1993 pa so zadnjič obiskali Negovo).

Slika 3: Negovski grad iz zraka

Vir: www.mk.gov.si (2010)

Sedanjo podobo je grad dobil leta 1633, ko so dogradili še veliko grajsko dvorišče, gospodarsko poslopje za hleve, delavnice in pomožno osebje, pri vhodnem stolpu pa je bila nameščena straža. Gospodarsko poslopje je v neorenesančnem slogu. Sam vhodni portal v renesančnem slogu pa obvladuje čudoviti grb rodbine Trautmannsdorf z letnico 1633. Močno so vidni tudi sledovi izvedbe trojice dvižnih mostov in jarkov, ki so jih v primeru nevarnosti napolnili z vodo in preprečili dostop do gradu (Vodan, 1998, str. 17—19).

Kot večina gradov, se tudi grad v Negovi ne more izogniti skrivnostim in legendam. Znotraj južnega trakta je zasipan zelo, zelo globok studenec, ki naj bi ga kopala dva ujetnika in si z

odkritjem vode prislužila prostost. Ob portalu v kletne prostore je vzidan Turek, ki naj bi v času turških vpadov prvi preplezal obzidje. Mesto označuje poznogotska maska ali »turška glava« (www.negova.si).

O pomembnosti gradu oziroma njegovih lastnikov govori tudi to, da je takratna grofovska gospoda imela poleg rednih vzvodov oblasti tudi sodno oblast, katere nema priča je sramotilni steber ali pranger iz leta 1656, ki ga je pred dokončnim propadom rešilo turistično društvo in ga postavilo na ogled na prostor med cerkvijo in gradom, kjer je nekoč že bil (www.negova.si).

Negovska gosposčina je pričela počasi propadati že v 2. polovici 19. stoletja. Negovski gospodje Tratutmannsdorfi so se skupaj z najdragocenejšo opremo odselili v druge gradove v Avstriji, grad in posestvo pa prepustili v upravljanje grajskemu oskrbniku. Veliko opreme je bilo uničene po požaru leta 1938, po nacionalizaciji pa je bila odtujena še ostala oprema (Vodan, 27–31, 1998).

Grad so z evropskimi in državnimi sredstvi pričeli obnavljati leta 2007 – do sedaj so obnovljeni novi, renesančni del gradu, del obzidja in grajska pristava. Po načrtih naj bi leta 2010 pričeli z obnavljanjem tudi starega dela gradu, vendar se še obnova le-tega ni pričela.

2.1.3 Pranger

V Sloveniji je 12 krajev, ki imajo ohranjeni pranger ali sramotilni kamen. To so srednjeveške kulturne znamenitosti, na katerih je grajska ali trška gospoda kaznovala prestopnike. Grajski ali trški »rihter« je obsodil in nato v soglasju z gospodo izrekel kazen. Privezani na sramotilni kamen so se znašli: tatovi, prešuštniki, sumljivi postopači, prepirljivci itd. Vsi tisti torej, ki so po mnenju gospode ravnali v neskladju morale za njen stan. Sramotilni kamen je bil postavljen na mestu, kjer se je zbiralo največ ljudi (ob cerkvi). Kaznjenci so bili običajno privezani na pranger od jutra do večera, brez vode in hrane, kjer so jih mimoidoči smeli žaliti, popljuvati, obmetavati z govnom, gnilih sadjem ali zelenjavo in podobnim (www.negova.si).

Slika 4: Pranger

Foto: Matej Kraner

2.1.4 Negovsko jezero

Jugovzhodno od Negove se na 11,3 ha razprostira umetno Negovsko jezero. Jezero je nastalo z združitvijo treh grajskih ribnikov. Rastlinski in živalski svet v jezeru je zelo bogat. V vodi je veliko rib, vodnih živali, videti je tudi malo in veliko bobnarico, čopastega pionirka in še druge redke vodne ptice in obvodno perjad. Še pred nekaj desetletji je na jezeru živela vidra. Iz širšega področja Negovskega jezera je izginila v času regulacije reke Ščavnice. Stalni prebivalki gozdov ob jezeru sta lisica in kuna, na visokih drevesih, na bolj skritih predelih krošenj, gnezdijo kanje in kragulji, od katerih so zlasti kragulji zelo redki. Redka je zlatovratka, jrebica in srake. Pogosteje je vidna le šoja. Sove so številne. Vidne so tudi veverice, zelo redka pa sta dihur in jazbec. Od rastlinskega sveta je najbolj znan bel lokvanj, blatnik pa se množično razrašča.

Negovsko jezero je eno izmed enajstih grajskih ribnikov, ki je imelo velik obrambni pomen v času vpadov Turkov na to ozemlje in še ne dolgo nazaj je bilo glavna turistična točka v Negovi. Nastalo je z zaježitvijo potočne doline kunovskih potokov. Takih jezer je bilo okrog negovske graščine več, menda kar 11. Ostali so le trije ribniki, dva manjša tik pod graščino in omenjeno večje Negovsko jezero.

Slika 5: Negovsko jezero na razglednici okoli leta 1980

Vir: Stanko Rojko

Globina jezera je od 1,5—3 m. Največja globina pa je ob nasipu, tudi do 5 m. Pod jezom stoji mogočen Sitarjev mlin, ki je kljuboval konkurenci do leta 1974.

V preteklosti je bilo Negovsko jezero zelo popularno za mlade, kajti ob robu jezera so naredili lesene bazene. Tam so se mladi najraje zbirali in kopali. Danes je dno jezera poraslo z muljem in je onesnaženo. Čeprav je jezero skoraj zapuščeno, se krajanji trudijo za obnovitev jezera in povrnitev nekdanje slave.

Slika 6: Negovsko jezero pozimi

Foto: Matej Kraner, 2017

2.1.5 Žigrtov hrast

Žigrtov hrast je drugi najdebelejši dob v Pomurju. Obseg debla znaša 673 cm. Drevo je staro okrog 255 let. Stoji na pašniku, kjer je nekoč raslo več debelih dreves, od katerih je ostal samo še ta hrast. Za ta hrast so lastniku hrasta pred leti ponujali montažno Marlesovo hišo, če bi ga smeli posekati in odpeljati. Gospodar se s tem ni strinjal, zato hrast stoji še danes, takratni lastnik hrasta pa je že pokojni.

Slika 7: Hrast spomladi

Foto: Mojca Rojko, 2007

Slika 8: Hrast z učenci turističnega krožka pozimi

Foto: Matej Kraner, 2017

2.1.6 Ivajnševska slatina

Slatinski izvir na levem bregu reke Ščavnice se, z obnovljenim in posodobljenim vodnjakom, nahaja ob asfaltirani cesti med Ivanjševci, Dobravo in Negovo. Izvir je zaščiten in pristop do njega enostaven, saj mineralna voda izteka po cevi. Prvotni izvir v obliki studenca je zagrajen in predelan v neke vrste kapelico (z Marijinim kipom). Okolica je urejena, postavljeni so koši za smeti, mize in klopi ter korita z rožami.

Ivanjševska slatina je domačinom ter ljudem v bližnji in daljni okolici poznana že stoletje. "Obrtniško", torej za prodajo v bližnji okolici, so jo polnili že pred prvo svetovno vojno, česar danes številni ljudje sploh ne vedo.

V preteklosti je bil lastnik vrelnca privatnik Kirbiš iz Radencev, ki je posest z vrelcem kupil okrog leta 1915. V hiši je dal narediti priročno polnilnico in pri polnilni napravi v stekleni kupoli, kamor je pritekala slatina iz vrelnca, za okras postavil Marijin kip. Slatino so iz pip okrog kupole v steklenice nalivali ročno. Zamašene steklenice so zlagali v lesene zaboje in jih zaščitili s slamo; take pakete so prevažali s konjsko vprego in lesenimi vozovi. Kirbiš je del slatine porabil v svoji gostilni v Murski Soboti, presežke pa prodajal tudi v druge dežele (Gradec). Ob vrelcu je nameraval urediti tudi zdravilišče, a mu je to preprečila prva svetovna vojna.

Slika 9: Slatina pozimi

Slika 10: Ivajnševska slatina

Foto: Matej Kraner, 2016 in 2017

Po drugi svetovni vojni sta hišo in ohišnico kupila gostilničarja Franc in Hedvika Ferk. Gospa je imela gostilno v Negovi, kjer je slatino prodajala, ob izviro pa še trafiko; skrbela je za urejenost okolice vrelnca. Ko je ovdovela in postala invalidka, je gostilno prodala, se preselila

v hišo ob vrelcu in še naprej imela trafiko. Ta hiša, v kateri so še vedno vidne nalivalne pipe, brez vrelca in posesti okoli nje, je danes naprodaj.

Danes se lahko o kvaliteti in primernosti mineralne vode za pitje prepriča vsak mimoidoči, saj so ob izviru objavljeni rezultati opravljene analize iz leta 2006 (Kemijske analize slatinskih voda, 2006). Glede na to, da je izvir najbolj izkoriščen, bi bilo zelo koristno v prihodnosti natančneje nadzirati sestavo vode.

Ker ima slatina celo leto enak pretok, jo hodijo skoraj vsi vaščani in tudi številni ljudje iz bližnjih in bolj oddaljenih krajev (npr. Maribora) celo leto natakati za vsakodnevne potrebe, nekateri tudi v večjih količinah. Tisti, ki slatino pijejo in uporabljajo, ne dvomijo v njeno kvaliteto. Izkoriščajo jo, ker je naravno bogastvo, brez kakršnih koli umetnih dodatkov; ji pa nekateri sami podaljšujejo obstojnost (in s tem tudi spremenijo okus) z dodajanjem citronske kisline oziroma citronke. Uporabnikom je všeč okus vode, natakanje v naravnem okolju, lahka dostopnost izvira, urejena okolica, pa tudi cena, saj je slatina zastonj.

Ivanjševska slatina je vpisana v register naravnih vrednot in predlagana za podelitev statusa geološke in hidrološke naravne vrednote (Med vrelci življenja, 2007).

2.1.7 Ribnik Gosijak

V Negovi sta ohranjena dva ribnika, Klokečov ribnik ter Gosijak. O Gosijaku je vedno krožila legenda, po kateri so ga tudi poimenovali. Dva kaznjenca, ki sta bila obsojena na smrt, sta morala skopati vodnjak, da bi imeli v gradu dostop do vode. Kopati sta morala dan in noč s slabimi orodji, ki bi jih danes lahko odnesli samo na odpad. Ko sta bila nepazljiva, je v vodnjak padla gos, ki naj bi po skrivnem rovu (ki baje še danes »obstaja« pod negovskim gradom) odšla vse do ribnika. Prav zaradi te goske, ki jo je enkrat videl nek možak, so ribnik poimenovali Gosijak.

V Gosijaku bi lahko našli kar nekaj živali, kot so najrazličnejše žuželke, več vrst rib (krapci, postrvi, somi, ščuka, ...), žabe, pijavke, kačji pastirji. V njegovi okolici pa se nahajajo še veeverice, srne, zajci, miši, lisice, kukavice, sove, kune ...

Hišico na Gosijaku in njegovo okolico so preuredili leta 2014. Zdaj je okolica lepša in bolj okolju prijazna.

2.1.8 Predstavitev projekta lokalni skupnosti, osnovni šoli in predstavnikom turističnega društva

Turistično društvo Negova – Spodnji Ivanjci deluje od leta začetka 70 let prejšnjega stoletja. Društvo povezuje krajane krajevne skupnosti Negova in Ivanjci, kateri sta del občine Gornja Radgona. Društvo je registrirano od leta 1976, delovati pa je pričelo že na začetku sedemdesetih let 20. stoletja. Društvo šteje danes 160 članov. Društvo v kraju pripravlja več projektov, kot so:

- nedeljski pohodi za zdravo življenje;
- soorganizatorji Trstenjakovega pohoda;
- čistilne akcije;
- kresovanje;
- negovska noč;
- prangerijada;
- kostanjev piknik;
- izleti in ekskurzije.

S projektom smo seznanili predsednika turističnega društva gospoda Zdenka Bratuša, ki je idejo z veseljem sprejela ter izrazila pripravljenost za sodelovanje.

Naš projekt smo predstavili tudi ravnateljici gospe Slavici Trstenjak. Gospa ravnateljica nam je omogočila nabavo potrebnega materiala.

2.1.9 Turistična kmetija Firbas

Turistična kmetija Firbas ima 20-letno tradicijo. Kmetija leži v naselju Cogetinci, 5 km iz Negove. Kmetija je kategorizirana s štirimi jabolki. Vizija kmetije je gostom ponuditi tisto, kar lahko pridelajo sami na kmetiji. Z delom na kmetiji se ukvarja cela družina. Mama Marjana skrbi za hrano, oče Alojz za vinograde, sadovnjake in pridelavo vina, žganja in sokov. Sinova Dejan in Bojan skrbita za urejanje okolice in za dobro počutje gostov.

Na kmetiji nudijo:

- Namestitev v sobah, apartmajih ali na seniku
- Odlična kulinarika z domačimi vini, žganji in sokovi
- Organizirani izleti po Slovenskih goricah (peš in s kolesi)
- Športne aktivnosti (jahanje, kolesarjenje, lokostrelstvo, odbojka na mivki ...)
- Stik z živalmi (konji, prašiči, ovce, perutnina, ...)

Pri načrtovanju in predstavitvi našega produkta smo se pogovarjali s starejšim sinom

Bojanom Firbasom, ki je pokazal veliko zanimanja za naš projekt. Bil je mnenja, da bi naš produkt lahko popestril njihovo ponudbo.

Slika 11: Firbasov star upravljivček

Foto: Bojan Firbas, 2016

Slika 12: Firbasov moderen upravljivček

Foto: Jerica Golob Peterka, 2017

3. TURISTIČNI PROIZVOD

3.1 Oblikovanje turističnega proizvoda

3.1.1 Negovski Tunek

Kdo je negovski Tunek? Negovski Tunek je človek, ki vse življenje živi v Negovi. Človek, ki se spozna na znamenitosti Negove z okolico in jih krati začini z lokalnimi zgodbami in legendami. Da je še bolj avtentičen, svoje zgodbe pripoveduje v narečju, tako kot govorijo starejši ljudje v naši okolici. S svojo zdravo kmečko pametjo in iskrivostjo najde odgovor na vsako vprašanje. Za vlogo negovskega Tuneka, se bodo pripravili štirje učenci turističnega krožka. Scenarij s programom bomo v uporabo ponudili tudi TD Negova – Spodnji Ivanjci in domačiji Firbas, s katero bomo sodelovali. Negovski Tunek bo tako glavna atrakcija vožnje s kočijo po negovskih znamenitostih.

Naj se naš Tunek sam predstavi.

Le kak naj začnem? Tak van poven. Sen Tunek ... kočijaž Tunek. Negova je ziher kraj, ki navdušuje s svojimi naravnimi lepotami, pa tudi zgodovinskimi dejstvi. Celo življeje že živin v Negovi, tak da mi lahko verjete, da se na njo dobro spoznan. Ko sen še bija mali, sen dela v gradi in s svojo kočijo, ki smo ji rekli zapraljivček, grofa okuli voza. Da van ne gučin kam sem ga vse moga voziti. Včasih v šume na jago, drugič v klejt na vino ali pa dojta v Radvence k Treziki ... Gnes sen že boj stari in kobila me več ne poslušā. Zato sn se zmena s Firbasovim tamalim, z Bojčom, da de un kuja gna. Jaz pa si bom vzeja cajt za vas in vam poveda kako zanimivost.

Že na enem sprehodu lahko naše oči ujamejo vse lepote, a če jih želimo zares ujeti, si moramo vzeti čas, da lahko vse to spustimo v svoje srce.

In jaz gnes man cajt, ka van to fse razkažen.

3.1.2 Pot

Pot, ki smo jo načrtovali za naš ogled vsebuje glavne naravne in kulturne znamenitosti Negove z okolico. Pot z vprego začnemo na zbirnem mestu na grajskem dvorišču, nadaljujemo do prangerja, ki stoji pred cerkvijo sv. Marije. Nato se podamo do negovskega jezera in Žigrtovega hrasta. Sledi najdaljši del poti do Ivanjševske slatine. Od tam se vračamo do gradu mimo ribnika Gosijak.

Podroben opis posameznih točk je del teoretičnega dela naloge (**poglavje 2**). V nadaljevanju

bomo pri vsaki točki zapisali še Tunekov domač opis točke.

Slika 13: Zemljevid poti

3.1.3 Tunekov opis gradu

»Je biser, ki tiho, a mogoučno kraljuje na vrhi brega. To je negovski grad. Tu sen se že kot deca dosti potika. Špilali smo se viteze in občudovali to mogoučno stavbo. Enega dneva smo

se špilali zlo blizi grada. Naenkrat je pri spodnjem oknu nekaj zaškrtalo. Razbežali smo se kak kure, kda jih lisica lovi. Malo smo se res vstrašili, samo te še nas je le vleklo nazaj notri. To je ziher blo dretje Türka, ki so ga živega vzdali v steno grada. To je doba za nagrado, ker mu je kot edinemu Türki uspelo preplezati obzidje. Že pred Türki, so grad napadali Vougri. Vejte kdo so to? To so bli Madžari. Samo tudi jin je nej ratalo. Negovčani se nejsmo dali. Nejsmo se dali ne Vougron in nej Turkom. Še gnes nam pravijo, da smo trmasti. Bo že nekaj na tem. Grad sestavljajo trije deli. Najstarejši del še ni obnovljen. Tja niti nimamo vstopa. Pa ne samo zaradi varnosti, tan bi naj tudi strašlo. Bog si ga vedi, koga so tan zakopali ali zazidali. V notranjosti južnega dela pa je tudi studenec, katerega sta izkopala dva na smrt obsojena jetnika. Kda sta ga izkopala, sta si prislužila svobodo.

Nah ko sn bija že večji, me je graščak vzeja v službo, bija sen jegov kočijaž. Lepo delo sen meja. Voza sen ga po njegovih opravkih vse gorta do Gradca. Te pa je vojna prišla, pa je vse vrag vzeja. Grad je začna propadati, jaz pa sen bija vedno bolj stari in žalosten, ko sen to cuj gleda.

Na srečo so se naša nova država pa občinari z Radgone odločili, da do grad obnovili. Z delom so začeli leta 2006 in končali leta 2009. Tak, da zaj rejsen lepo vun vidi. No, pa gremo naprej.«

3.1. 4 Tunekov opis prangerja

»Tak pa smo tu. To je negovski pranger. Vejte, tou je prava rejdkost, samo 12 jih je takih v Sloveniji, ka še te nekaj vun zgliednejo. Pa se če tak poglednemo so dugo zdržali že od srejdnega veka so tu. Tu, ravno na toten placi, so negda vezali prestopnike pa se vejte tote, ko so slabo delali. Pa vsi toti prangeri so bli blizi cerkve. Pa vejte zakoj? Ka se je nekda tan največ lidi zbralo, ka so človeka lahko žalili pa mu kamne metali. Pa toti kaznjenci so mogli biti tan od jutra do večera brez vode pa kruha. Kak bi blo fajn, če bi še gnes tudi to meli. Te si toti politiki ne bi tak vujpali krasti. No, zadosti je blo guča. Gremo zaj mi naprej do negovskega jezera in krajinskega parka.«

3.1. 5 Tunekov opis jezera

»Oh, tu na jezери je še blo le lušno. Pri jezeri smo se zbirali, kopali in vzganjali norčije. Najlepša je bila hišica sredi jezera. Tan sen svojo lubico prvič kušna. Uh, so bli lepi cajti. Samo, pol pa so začeli gučati, ka je v jezeri vila. Lejpa kak sunce. Dugo si niše neje vujpa ta iti večer. Pa samo te se je pokazala. In se enkrat najde en pubec. Korajžen kak ... In seveda se

neje dobro kunčalo. Gda je zagledna toto jezersko lepotico, ga je samo vleklo k jej. V vodo. In globino. Od tiste sobote ga niše neje več vida. So pa začeli rasti lokvanji, najlepši na Štajeri.«

3.1. 6 Tunekov opis Žigrtovega hrasta

»Gremo dale. Zaj gda se bomo pelali mimo večjega pašnika, te bote vidli veko drejvo. Nega bolj debele drejve v Pomurji. No, skoro smo tu. Evo ga. To je Žigrtov hrast. Toti hrast bi lahko bija že hiša, če bi lastnik dovola ga posekati. Ovi z mariborskega Marlesa so staremí Žigrti za drejvo ponujali čisto novo marlesovo hišo. Pa hvala bogi, neje pusta. Je reko, rajši živi v stari klučaji, kot pa brez sence ostanen. Kaj si te ovi z Maribora misli, da so krave lahko na sunci. Pod njin je še gnes poleti zlo fajn sedeti pa zvezde šteti.«

3.1. 7 Tunekov opis Ivanjševske slatine

»V našen kraji je puno slatin. Naštejem van lahko okoli 10 izvirov. Samo najboljša slatina teče od tu. Nekda, ko so še vsi bli samo kmeti, je dosti več ludi sen hodlo po slatino. Ko so šli na travnike, so si sebo vzeli vino, dece poslali v Ivajnševce po slatino. Te pa ko so meli pavzo, so si privoščili kruh pa zaseko, pili pa pravi domači špricar. Tota slatina je bla tak dobra, da so jo vozili v okoliške gostilne, vse gorta v Avstrijo. Te še niše neje veda za tisto slatino iz Radenc. Je bija en Kirbiš, ki je izvir kupa, pa je hteja vodo flaširati. Pa mu je prva svetovna vojna načrte pokvarla. Nah pa so jih tak toti iz Radenc prehiteli, so meli več dnara. Tak da se nam tu neje splačalo nareti polnilnice. Samo jaz van pravim, da je tota za špicar dosti bojša, kot ova s tremi srcami, pa še zastuj je. Če kerí želi, jo lahko sproble. Za odrasle mam pa sebo tudi Firbasovo vino, da si lahko špricare naredite.«

3.1. 8 Tunekov opis Gosijaka

Še dva ovinka pa bomo opet na bregi. Še preja pa van pokažen lejpi ribnik. To je Gosijak. Sicer nega vjen nobene gouske, ma pa ime zaradi nje. Se spomnite tistega stüdenca gori pri grade. No, ovidva jetnika sta tak dolgo kopala ... ka sta skopala pravi rov iz grada pa vse do sen. Sicer to niše ne bi zveda, če ne bi dve goski zginli z dvorišča grada. Siroti dve sta pali v studenec, a gledí ga hudiča, priplavali sta vse do sen. Gda so to zvedli, so totemi ribniki rekli Gosijak. Ko dece smo se dosti kopali v jen, zaj pa bi toti mladi samo na morje pa v toplice hodili. Evo še malo pa bomo nazaj pri gradi. Zaj de se bogi kuj malo namantra, ker nas čaka strmi breg. Samo se gnes so todi kuji močni, jih dobro fotrajo. Včasih neje blo tak ... Če ste pa lačni, lahko grete k Firbasi na naboljšo tünko in prleško gibanico.«

3.1. 9 Vrnitev na grad

»Dragi prijatelji, upam da ste uživali na naši poti po Negovi tako kot sen jaz. Upam, da te še se kdaj vrnil, ker še van lahko dosti stvari povem. Če ste pa lačni, lahko grete k Firbasi na naboljšo tünko in prleško gibanico. Dovolte da van razdelin našo zloženko, da te jo prijatlon dali, da do še uni prišli. Za spomin, pa dobite ročno izdelani leseni obesek za ključce, da te za vedno vedli, kdo vas je po Negovi pela.«

3.2 Ciljna skupina, termin in nastanitev

Vodenja s kočijo in kočijažem Tunekom bodo potekala ob sobotah, od 1. junija do 30. avgusta. In sicer. po predhodni prijavi v TIC-u Negova, ki je lociran v gradu Negova in pri prijavi na turistični kmetiji Firbas. Prijaviti se bo mogoče preko spletnega obrazca ali telefonske številke. Na kočiji se bo poleg glavnega kočijaža in Tuneka lahko peljalo 4 do 5 gostov. Pot bo trajala okoli 60 minut. Konje bosta izmenično vodila Bojan in Dejan Firbas. Naša ciljna skupina so predvsem mlade družine z otroki. Predvidevamo, da so predvsem otroci tisti, ki bi na kočiji najbolj uživali. Naš kočijaž Tunek, bo poln zgodb in anekdot, ki bodo pritegnile tako otroke kot njihove starše.

3.3 Umestitev v prostor in infrastruktura.

Celotna pot poteka po naseljih Negova, Kunova in Ivanjševci. Poteka po asfaltirani cesti z redkim prometom ter deloma po utrjeni kolovozni poti. Zbirno mesto je na grajskem dvorišču, kjer se krožna pot tudi konča. Kočijo s konji bo prispevala kmetija Firbas. Njihova kočija ima vsa potrebna dovoljenja za uporabo v prometu. Konji so primerno trenirani.

3.4 Izdelava spominka in simbola

V šoli smo sošolcem predstavili svojo idejo. Nato smo razpisali likovni natečaj, kjer smo sodelujoče prosili, na narišejo nekaj v zvezi z našo nalogo. Na likovnem natečaju je sodelovalo sedem učencev. Zmagala je risba Tjaža Starovasnika, ki je lepo narisal konja s »zapravljivčkom«. Njegovo risbo bomo uporabili pri izdelavi zloženske in pri pripravi stojnice.

Slika 14: Zapravljivček

Avtor: Tjaž Starovasnik

Za spominek smo se odločili, da bomo izdelali leseni obesek za ključe z napisom Tunek, na drugi strani pa napis Negova 2016. Zloženske in obeske za ključe boso dobili vsi obiskovalci naše stojnice na predstavitvi v Mariboru.

Slika 15: Izdelava obeska

Foto: Matej Kraner, 2017

Slika 16: Obeski

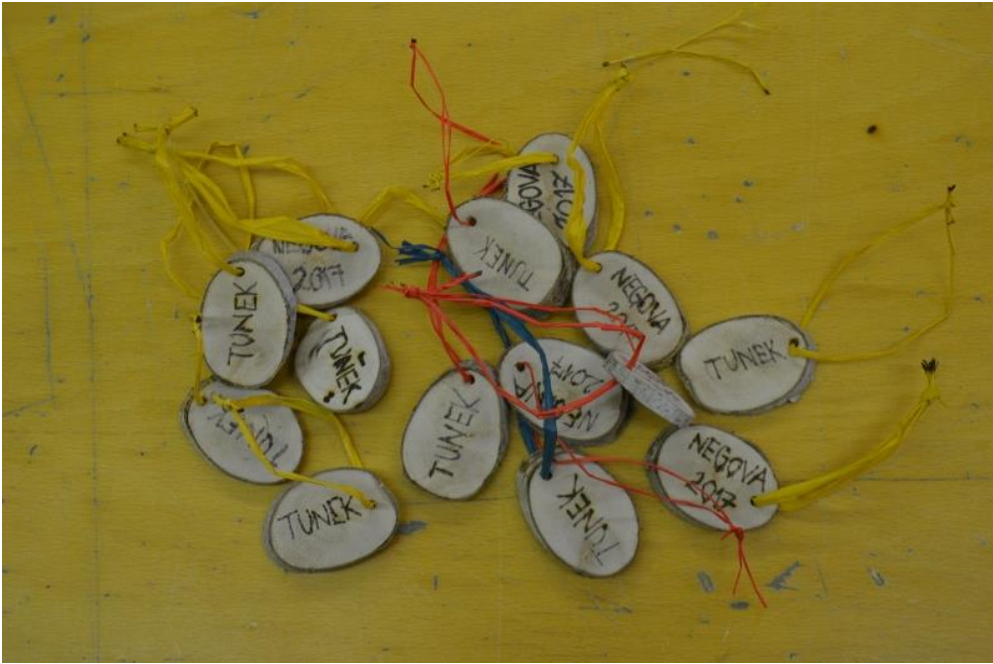

Foto: Matej Kraner, 2017

3.5 Finančni načrt turističnega proizvoda

Zavedamo se, da je finančni načrt zelo pomemben del vsakega programa. Naš program smo oblikovali, tako da smo stroške zmanjšali na minimum. V prid nam gre tudi to, da smo produkt pripravili v sodelovanju s kmetijo Firbas. Les za izdelavo obeska za ključke smo dobili v šoli, kjer smo dobili tudi opremo za izdelavo. Zloženske bomo natisnili v prostorih TD Negova – Spodnji Ivanjci.

Samo vožnjo s kočijo bodo gostom, ki bodo koristili storitve pri Firbasovih, ponudi brezplačno. Ostali gostje bodo prevoz plačali v skladu s cenikom, ki bo dostopen na TIC-u Negova in na spletni strani TD Negova – Spodnji Ivanjci.

3.6 Trženje in promocija turističnega proizvoda

Naš projekt »Negovski Tunek« bomo tržili na različne načine. Predvsem bomo izkoristili brezplačne medije, ki ponujajo možnost oglaševanja. Ustvarili smo facebook stran, kjer je pot predstavljena (www.facebook.com/tunek). Izdelali smo zloženko, z vsemi podatki, ki so pomembni za gosta (glej **prilogo 1**). Zloženko bo mogoče dobiti v prostorih TD Negova – Spodnji Ivanjci, na turistični kmetiji Firbas in v baru Graščak v Negovi. Nekaj izvodov te poti

bomo imeli na razpolago za obiskovalce šole dr. Antona Trstenjaka v Negovi.

Mediji, v katerih bomo tržili:

- www.panonija.net (spletni portal, ki omogoča brezplačne objave prireditev na širšem območju Pomurja);
- Facebook;
- Radio Slovenske gorice (omogoča brezplačne objave dogodkov na območju Slovenskih goric);
- Radio Maxi (omogoča brezplačne objave dogodkov na območju Pomurja);
- Prepih - lokalni časopis, ki pokriva območje upravne enote Gornja Radgona;
- Domače novice - lokalni časopis, ki pokriva območje upravne enote Lenart;
- Ovtarjeve novice - lokalni časopis Osrednjih Slovenskih goric.

4. ZAKLJUČEK

Negovski Tunek je človek, ki vse življenje živi v Negovi. Njegove zgodbe pogosto pomagajo učiti, razlagajo in zabavajo, vse tudi z namenom ohranjanja moralnih vrednot. S svojo zdravo kmečko pametjo in iskristostjo najde odgovor na vsako vprašanje. Naš Tunek, kot turistični proizvod, je nekaj posebnega.

Združiti želimo preteklost in sedanost skozi ustvarjalnost in igrivost ter hkrati poudariti pomen izkoriščanja lokalnih znamenitosti, okoljske narave in povezovanja ljudi, ki delujejo vsak na svojem področju.

Prepričani smo, da je obogatitev našega kraja, šole in bližnje okolice. Z našo pomočjo in pomočjo krajanov bo kraj ponovno dobil nekdanjo veljavo ter izgubljeni blišč.

Menimo, da bo naša ponudba naletela na plodna tla, zato smo jo v bližnji prihodnosti pripravljene razširiti, dopolniti in jo ponuditi tudi drugim ciljnim skupinam turistov (upokojevcem, družinam, srednješolcem ...).

Želimo si, da bi naš športno-naravoslovno obarvan dan postal stalnica v letnih delovnih pripravah učiteljev osnovnih šol.

Svet je lep, če iščemo lepe reči. Svoj kraj imamo radi in bi z našim projektom lahko marsikaj spremenili.

V naši nalogi smo poskušali vključiti vse vidike priprave takšnega projekta. Skozi pripravo naloge smo dobili odgovore na negotova vprašanja, katera so se pojavljala na začetku sestavljanja proizvoda in naloge.

Program smo zasnovali tako, da udeleženci spoznajo glavne znamenitosti kraja, predvsem pa, da spoznajo očem skrite zelene kotičke, rastlinstvo in živalstvo kraja. Ponosni smo na to, da nam je uspelo tak projekt speljati z minimalnimi finančnimi stroški. Hvaležni smo prostovoljcem, ki so nam pripravljene podariti svoj čas in znanje.

Pri pisanju naloge smo se naučili veliko novega; ugotovili smo, da je priprava programa zelo zahtevna in potrebuje veliko načrtovanja, zato smo prepričani, da smo na kaj tudi pozabili. Zavedamo se tudi, da organizacija takega dogodka pomeni veliko odgovornost, saj je treba zagotoviti tudi varnost za udeležence. Želimo si, da bomo v prihodnje takšen projekt v resnici izvedli, saj bi si tako lahko pridobili mlade obiskovalce, kateri bodo nekoč odrasli in se bodo v Negovo zagotovo vračali.

5. VIRI IN LITERATURA

1. Rihtarič, I. (2006). Negova skozi čas – zbornik. Občina Gornja Radgona, Gornja Radgona.
2. Raziskovalna naloga učencev OŠ. Dr. A. Trstenjaka Negova z naslovom Negovsko jezero in Hišica na jezeru.
3. Andreja Kokol, Regionalna geografija lokalnih mineralnih izvirov na Radgonskem področju. Univerza v Ljubljani: Ljubljana, 2008.

Spletni viri:

www.panonija.net

www.kultprotur.si

www.gor-radgona.si

Ustni viri:

Karolina Starovasnik

Bojan Firbas

Stanko Rojko

OŠ dr. Antona Trstenjaka NEGOVA

Negova 20,

9245 Spodnji Ivanjci

Negovski Tunek – PREDSTAVITEV

Na predstavitvi bomo na čimbolj zanimiv, sproščen in zelen način predstavili našo projektno nalogo. Stojnico bomo poskušali spremeniti v kočijo, ki jo bomo opremili z dobrotami iz naše okolice. Na inovativen način bomo predstavili vseh 6 ključnih točk naše zgodbe oz. poti. Goste bo na šaljiv način animiral negovski Tunek, ki bo oblečen v tradicionalna kmečka oblačila. Goste bo nagovarjal v narečju ter jih vabil na obisk naše stojnice in v Negovo. Za obiskovalce bomo pripravili zloženke, spominke in drug propagandni material. Na stojnici bomo potrebovali električni priključek.

Učenci turističnega krožka in mentorja Matej Kraner in Jerica G. Peterka

6. PRILOGE

Priloga 1: Zloženska

OŠ DR. ANTONA TRSTENJAKA NEGOVA

Negovski Tunek

**Pridi v Negovo, da spoznaš
mojo zgodbo!**

JANUAR, 2017

Komu?

- družinam z otroki
- ljubiteljem zgodovine in narave
- ljubiteljem vožnje s kočijo
- ljubiteljem živali
- 5 oseb na vožnjo

Kdaj?

- Ob sobotah, med junijem in avgustom.

Negova, ki se kot Negoinezelo prvič omenja med leti 1106 in 1124, je dobila ime po plemiču Negoju.

V srednjem veku so gospodje na tem območju imeli pravico do sodne oblasti, kar nam dokazujejo najdbe gorskih pravdarskih obravnav in del sramotočilnega kamna ali prangerja, ki se nahaja zraven cerkve svete Device Marije in nosi letnico 1656. Na njem je grajska ali trška gospoda kaznovala prestopnike ...

**SI POSTAL RADOVEDEN? POTEK SE
NAM PRIDRUŽI!**

Vsako soboto, med med 1. junijem in 31. avgustom

Prijava na tel. 020 395 294
Ali preko e-mail:
negovski_tunek@gmail.com

Vabilo

Vabimo vas, da se pridružite na edinstveni vožnji s kočijo po negovski znamenitostih. Spoznali boste:

- negovski grad
- pranger
- Negovsko jezero
- najdebelejše drevo v Pomurju
- slatinske izvire
- grajske ribnike

»Le kak naj začnem? Tak van poven. Sen Tunek ... kočijaž Tunek. Negova je zihher kraj, ki navdušuje s svojimi naravnimi lepota, pa tudi zgodovinskimi dejstvi. Celo živleje že živin v Negovi, tak da mi lehko verjete, da se na njo dobro spoznan. Ko sen še bija mladi, sen dela v gradin in s svojo kočijo, ki smo ji rekli zapra-ljivček, grofa okuli voza. Da van ne gučin, kam sem ga vse moga voziti ...«

Pridite, da vam povem svojo zgodbo!

